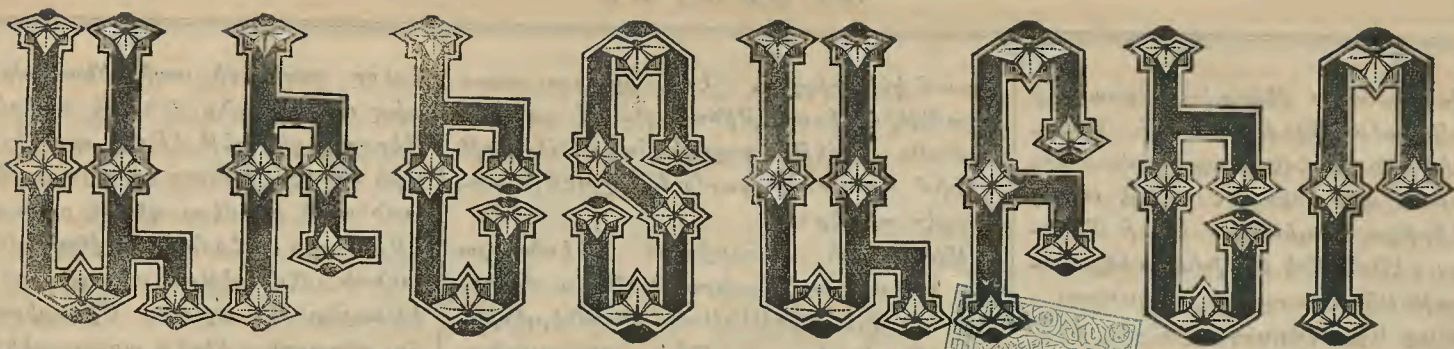

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱԽԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 34.

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 5, 1891.

ԴՊ 49

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԵՐԻՃԷ

	ՍՈՒՑԻՖԷ
Տարդըն Օլան Էքի Գիմե	383
Տր. Ջոնսոնըն Շեկոյե	383
Համարիս Ի Տիմի	383
Կերակի Մեթեկի Տերտերինե Մախու	387
Ինսանլարըն Ահմադըն Եթերեկերինե Օլան Նիսպեթի	387
Էթերեկերին Աղլը	388
Խոսթա Օտասընա Մախուս Գանուշար	388
Մուհարրեթ	—
Մուխալեֆեթ Վե Մուխալեֆեթ	388
Միսիոներիկ Խլինա Սոն Օթուզ Սեյե	—
Ջարֆընա Կեթիլե Թերաֆի	390
Իլանաթ	390
Շույուշաթ ը Սեյաթի	394
Սարաֆի	392

ԱԻՏԱՐԵՐ. Հեր հաճախ ճումա երբեքսի կիսին. ներք օրունոր:

Մեմալիք Ի Շահանե վե տիյար քե հանգալիյե իջին սեմեյիյե պեր վեհն Ի վիշին 1 1/2, վե ալքը ալքը 3/4 Մեմալիյե, վե պիք նուս-խեսի 30 փարա օրուպ, փարա ինքերի քա-րաճըմըգա ախ տիր:

Ղադեթայա տերն օրունգը իւրեք քանի-րաք, վե ապոնե հաղըմագ վե փարապա ախ մեմատո իջին մեքքուպ վե ազգե իս-քանգայոտա Ամերիգան խանընուտ Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմինե կեօնտերիյի տիր:

Ամերիգան Միսիոներիկ Շերեթի Թարաֆընտան, ՍԱՀԻՊ Ի ՄԻՍԻՍԱՅ, Ճ. Բ. ԿԻՐԻՆ ՄԻՆԷԼԻՅԷ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ՏԱՐԱԸՆ ՕԼԱՆ ԻՔԻ ԳԻՄԵ

Պատ. Տր. Հոն Եթերեկերիյե պողուշ-մըլ օլան Էքի խրիսթիյանըն հերեպեյե-սինի պեր վեհն Ի աթի նազլ Էթմիշ տիր. «Պունլարտան պիրի տիկերինին քենտինի ֆասլ էյլեալինի իշթալիքտե հանընա կիտերեք «Տիկերիյե պիլմեմ իշին պենիմ գապահաթըմը սու-րեթի խալիսեթե Էթմիշ սեյլըմի սին, տեալինտե տիկերի «Էթմիշ, սեյլըմի տեյիւ ճեվապ վերիպ պիր Թարաֆա չեքիլիլըն: Ֆադաթ տահա գապահաթըն Թաֆալաթընա կերիշ-մեզտեն էվլեքիսի տիկերինե չեյլե տեալ. «Գուսուրլարըմըն նազլիյեթինե պաշամադտան կեօղլերիմին աշըլըպ սե-նին տեալինին սողրու օլտըղըն ան-լայա պիլմեմ իշին տուա էթմի՝ Տուա խիթամ պուլաղըտան սօնրա իշպու միւլադաթը Թեքիլի Էթեն քիմե տիկերինե Շիմ-

տի ալեյիմտե նե տեյեճեյին վար իսե, սեյլե, տեալինտե տիկերի չեյլե ճե-վապ վերիպ. «Տուա էթմիլըտեն սօնրա գապահաթըն օլ գապար քիւշիւք կեօ-րիւնիւյոք քի անտեն պահա էթմեյի տեյմեզ Սենի էթմեթե պերտե ֆասլ ու զեմմ էտերեք չեյթանա խըմեթ էթմիլիմ քի պենիմ իշին տուա վե գապահաթըմը աթիլ էթմեյի սանա րե-ճա էտերիմ: Պունըն իւղերինե անլե-րին պեյնինտեքի իթիլաթ վե նիզա խիթամ պուլաղ:»

Իշթե չօգ տալալար վար քի հեման պու Էթլ իլե հալ ու ֆասլ օլունա պի-լիւ: Խրիսթիյան գարնաաշար, պիր տե պու Հարեյի սընայըն:

ՏՐ. ՃՕՆՍԸՆԸՆ ՇԻՊԷՍԻ

Մեշնուր Էթիպլերտեն Տր. Սամուէլ Ճօն-սըն Էթլմմ հաթաղընտա ազ վաղթտան վուգու պուլաճագ աղիմ թեպետուլի տեք խաթր իլե մերագ վե չիւպեյեթե զահիպ օ-լարագ տուլը օլան պիր տիկեր վալիլե մեք-թուպ հաղըպ նե էթմեյի լաղըմ կեթույինի սուալ էյլեմիշ վե տուլը ճեվապընտա չեյլ-լե տեմիշ տիր. «Պեն Էթերեթըմը վաթիլի Էթիմի Յուլաննէսին սեօղլերիլե իղան է-տերեք Իշթե տիւնհանըն կիւնահընը րեֆ Էթեն Ալլահըն Գուգուսըն տերիմ:» Տր. Ճօն-սըն ալեթի մեզքիւրեյի չօգ տեֆա օգու-մըլ իտիյե տե, անտեն խուսուսի վե գուլ-վեթի սուրեթեթե միւթեթսիր օլմամըլ ի-տի: Պու տեֆա էյի պիր թեպիր գապուլ էթմիլինե ինանա պիլիլիւ, զիրա Բուհ իւլ Գուսու քենտինի իլլամ էյլեմիշ իտի: Վա-իլի միւլաթիլեյին մեքթուպըն քենտինե օգույանըն սեօղլիւն քենտերեք «Էթլե իսե, չու ալեթի պիր տահա օգու պադալըմ,» տեալ:

Մատտե ի մեզքիւրե իւղերինե կեթիւլ-մեք խիթալինտեն վալիլին չաղըլմապը-նը րեճա էթալ վե չաղըլալար իսե տե, միւլաթիլեյի կեթմեյեթեք իթիննի մեքթու-պընտա իֆատե ի էվլեթիլեյինի թեքար ի-լե «Իշթե Ալլահըն Գուգուսըն» տեմիշ իտի: Ճօնսընըն վեֆաթընտան պիր ազ վաղթ էվ-վե վուգու պուլան պիր վաղըա իշպու ա-յեթին անըն հալինե նե գապար միւլաթիլ կեթիլ, վե անը նե տեթեճե միւթեթսիր զըլմըլ իտիլին կեօթեթմիշ տիր: Պիր կիւն հանը պաշնտա տուրան հեթիմե թեվեթի խիթալե «Տօղթօր, սենին էյի պիր աթեմ վե պենիմ տուլթուլ օլտըղըն պիլիլիմ,

ֆադաթ խրիսթիյան օլտըղընա չիւպեմ վար: Պենիմ անլաղըմ մեալտա խրիս-թիյան օլա պիրմեն իշին հաղընտա սենին իլե պիրիքտե տուա էթմեթտեն տահա էյի պիր չեյ կապա պիլիլիմ» տեյերեք տօղ-թօրըն քենտինի Գրիստոսա վաղթ էթմեթի իշին տուա էյլեմիշ, վե տուա խիթամ պուլաղըտա հեթիմին էլինտեն թուլաթագ «Տօղթօր, Ամին տեմեթին հա» տեմիշ տիր: Հեթիմ տուլթուլըն իշպու թալեպիլին իւ-ղերինե նե էթմեթիլին չաղըլմըլ իսե տե, էնճամ «Ամին» տեմիշ տիր:

Պատենու չեյլե տեմիշ տիր. «Մուհիպ-պիմ տօղթօր, Էթմեք իւղըն օլան պիր ա-տեմին սեօղլիւն իթիմատ էյլե: Ալլահըն Գուգուսընըն սուսաղը գուրպանտան մա-տա հիշ պիր չեյտե խեյաա Էթ տըր: Էվլե կիթալինտե տուամըն հեթ պիր սեօղլիւն իւ-ղալեմե ալարագ, հարըն պանա կեթիլ:» Հեթիմ տուանըն սեօղլերինի պիր քեաղըտ իւղերինե հաղարագ ֆեթաթը կիւն Ճօն-սընա կեթիլիւն իշին տիր:

Տօլթուլ, մեղալըն գալիլալընա վե է-պեթիլեթե հաղալմըլ օլտան տա, տահա ուղուն միւլտեթե հալամագ իւլաթինտե պուլուլնտան տա պիլ սանա պալատե զիք-րի սեպաթ Էթեն վալիլին քենտի տուլթը-նա հաղմըլ օլտըլը ալեթի օգուլմաղը թալ-սիյե էտերիլ: Ֆիթրինի վե գալիլին պու ալեթ գալիլալըն: Պու թամմ սենին միւլ-թամ օլտըղըն միւլտե օլուպ, էլեք անա ինանմալ իսեն, հեյաք օլաճագսըն, զիրա «Ալլահըն Գուգուսընըն սուսաղըն գուր-պանտան մատա հիշ պիր չեյտե խեյաա Էթ տըր:»

ՀԱՎԱՏԻՍ Ի ՏԻՆԻՅԷ

Թեպիլի ի պեշարեթ իշինտե հուսուլե կե-լեն մուլաֆաթալիլեթ ճիհեթիլե տիւնտաա-էն չալան ը ալիլաթ օլան տալիլեթտեն պիր Ս. Գրիգորըն վասաթընտա, Վիգթօ-րիա Նիանղա կեթիլիւն չիմալընտա վե ուղուն միւլտեթե էմին փաշանըն հեթիլե իտարե էթիլմիշ օլան վատեյա էյալեթիլին ճենուպընտա վաղը ուկանտա էյալեթի տիր: Փիսգօլիս Հանինիլթընըն չեհիա օլ-տըլը վե խալը հեթիլ խրիսթիյանալըն տիւնլերինի ինքեար էթմեթտեն իսե իշքենե հաթթա էթիլմիւ կեթե ալմըլ օլտըլալըն սեմթ ուկանտա տըր: Զեմանէմիլին էն նեճիպ խրիսթիյան վալիլերինտեն պիր վե պուլնտան պիր գալ ալ էվլեթ թեթեթե ի հալի Ա. Ե. Բ. Ե. տեթե էթիլմիշ օլան Մր. Ալեքսանտր Մաքեյ մեշաղաթ վե միւլեթ-լաթ ը տալմե իշինտե սենեթեթե սուրեթ ի գարեմանտե չալըլաղըտան սօնրա ա-

հուր դաթն, հանի Սըր Ուիլիամ Տօսընըն թէտգիդաթ վէ թէհարրիյաթ ը ամիգէտէն սօնրա կէտիյի դարար պու օլմուշ տըր քի, Նիլ Տէլթաթընըն թէհէքքիւլէ պաշլամա- սը Միլատտան 3,000 սէնէ էվլէլտէն տահա էվլէլ օլմադ: Բէդալիք իւմ ի հէյէթ, իւմ ի սէլապի ի պէշէր վէ իւմ ի էլսինէ կիպի իւլոււմ թապիլիյէտէն հէմ իւմ ի թէ- վարիլտէն իսթիլսրաճ օլունան նէթիճէլէր տախի ինսանըն պու սօն գիքր օլունան- տան զիյատէ աթիլիլիյի դապուլէ պիւր մէնպուլիյէթ կէօսթէրմէյօրլար: Պապէլտէ վէ Մըսըրտա պուլունան դուլունտաթըն էն էսքիլի վազիթ ը հազըրտան 6,000 սէնէյի էօթէ կէշմէյօր: պու իսէ, էրպապ ը իւմ իւլ արզըն Հաճաք ը Ճէֆֆօ տէտիքլէրի միւտ- տէթի շամիլ օլուպ անա պիւր իրի պիւն սէնէ տահա դամմ էտիլտիյիտէ Հաճաք ը Ա- իլէ միւտտէթիլիլ տախի թէֆսիլէ քիֆա- յէթ էտէր:

Խիլգաթ ը ինսանտան պէրու միւրուր է- տէն միւտտէթ հազըրտա թէքլիլն քիթա- պընըն վէրտիլի թարիլէ կէլինճէ, պու պապ- տէ ֆարզը քիմսէլէրին հիսապը ֆարզը օլ- մուշ տըր: Նէթիմիլէր թէրճէմէսիտէն հի- սապ էտէնէր մէքըլէր միւտտէթի 7,517 սէնէ չըդարըյօրլար: Տօգթօր Հալէսին հի- սապընճա 7,294 սէնէ, վէ պաշլա հիսապ- լարա կէօրէ տէ 6,000 սէնէ տիր: Շուրա- սը ունուտուլմամալը քի, Բիւթիւպ ը Մու- զատտէսէնին ասըլ մատտէսի վէ խըտմէթի իղթիդապընտան, անտէն պիւր մուլթադամ իւմ ի հէյէթ վէ հա իւմ ի թապադաթ իւլ արզ մէմուլ օլունմատըլը կիպի, պիւր միւ- քէմմէլ իւմ ի թարիլ տախի մէմուլ օլու- նամադ: վէ իսիւլասա հալինտէ շու տէնիլէ պիլիլ քի, ինսանըն տիւնեատա դուհուրը- նըն միւտտէթիլիլ իւմ թամմ բադամ իլէ թաեիլն էտէմէյօր իսէ տէ, պու վազընըն պուլունտան 7—8 պիւն սէնէ դատար էվլէլ օլ- տըլընը միւլթէմիլ գըլան մուլթէլիֆ է- մարէլէրի տախի կէօսթէրէ պիլիյօր:

Սանիյէն, ասը ը հազըր տիւնիլէրինի իւմ ի թապադաթ իւլ արզա միւրաճաթ էթտիլէն էվլէլ պիւր խուսուս տախի Էսա- ին ասը վէ լա-հա-րը մէսէլէսի օլմուշ տըր:

Թէքլիլն քիթապընըն պէյանընա կէօրէ, «Ալլահ քէնտի սուրէթի իւղըն ինսանը խալը էյլէտի»: Կանի, ինսան խէսաիս ի դաթիլէ- սի ճիհէթիլէ տիլէր ճիւմէ հալանաթտան միւլթէֆէրիլ օլաբադ, խիլգաթ ը մախսու- տէ իլէ քիւրէ իւղէրինէ վազ օլունտը: Հազ- րէթի Մուսանըն պիլտիլտիլիլ կէօրէ, բուհանի վէ ճիւմանի սըֆէթէրինտէ միւ- քէմմէլ օլան էլ ատէմ Էսա-իլն պիւր վազիթ- տա պու տիւնեատա դուհուր էյլէտի: Ին- սանըն ասըլ հազըրտա Բիթապ ը Մուգատ- տէպիլն վէրտիլի թիվայէթ իշթէ պու տըր: Ֆադաթ պաղըլար պու մէսէլէ իլիւն ֆարզը պիւր թիվայէթ վէրիյօրլար: Պիլ ֆարզ, իւլէ- մատան պիւր թաղըմը տիւլիւնմիւլէլէր քի, էլէր իւլոււմ թապիլիյէտէն պիւրի հա պա- ղըլարը վասըթասըլէ ինսանըն տիւնեատա դուհուրը Թէքլիլն քիթապընըն տէտիլիլնտէն ֆարզը պիւր թարիլ իլէ օլտըլը կէօսթէ- թիլիլ իսէ, օլ զէման Մուսանըն թիվայէթի վէ անընլէ պէրապէր Բէլամ ը շէրիֆ վէ ա- նընլէ պէրապէր տէ Տիւն ի Մէսիհի պօշա տիւլէր վէ թէքլիլ օլունմըլ օլուր: Օլ սէ- պէպտէն, պու սընըֆտան օլան քիմսէլէր ինսանըն ասըլ վէ դուհուրընը թէֆսիլ էթ- մէք իլիւն թէնասիւլ (էլէլի-սէն) թալիմիլնէ միւրաճաթ էթմիլէր տիր:

Մէքըլէր թալիմիլն իտտիլասընճա, ինսա-

նա ինսան տէտիլէն էվսաֆըն ճիւմէլիլէ մուլթասըլ օլան պիւր էլ ատէմ, վէ անըն բու ի զէմիլտէ դուհուր էյլէտիլի Էսա-իլն պիւր վազիթ ասլա օլմամըլ տըր: Իլլա, ին- սան տէտիլիմիլ մախուլ մայմուն կիպի պիւր հալանըն փէք ուղուն վազիթ դար- ֆընտա քէմալա տողրու ատըմ ատըմ իլէ- թիլէմէսիլտէն մէյտանա կէլմիլ տիր: Եա- նի, էտան հալան հէր կէօպէքտէ ալայա տողրու ճիւլի թէրապի կէօսթէրմէք իւղ- րէ պիլիսապ տէրէճէլէրտէն կէշէրէք էնճամ չիմտիլի ինսան մէրթէպէսիլն պուլմուշ տըր:

Հէր հանիլի պիւր գալիլն տէյէր ու գըյ- մէթի անըն լէհիլտէ օլան վուղունաթ վէ հազիլգաթըն ատտաթըլէ թայիլն օլունուր: Օլ սէպէպտէն, էլէր ինսանըն դուհուրըն- տան տողրը տէնիլէն մէքըլէր թալիլմ սա- հիս իսէ, լաղըմ կէլիլ քի վազիթ ը մաղիյէ տողրու կէրի կէրի կիտիլտիքճէ ինսան վիւ- ճուտի վէ աղիլ գալիլիլէթիլէրի ճիհէթիլէ չիմտիլի ինսանալարտան էնկիլն օլա, վէ տա- հա զիյատէ կէրի կիտիլտիքտէ, ինսանտան տահա զիյատէ հալանա միւլապիլ կէլէն պիւր մախուլգա վարըլա: Հազիլգաթ ը հա- լըն պէօյէ օլուպ օլմատըլընը թաեիլն էտէն էն պէօյիւք նուֆուլ իւմ ի թապադաթ իւլ արզտա տըր:

Էպնա ի պէշէրին ֆարզը գալիլէ վէ սիլ- սիլէլէրինին պէտէնի վէ աղիլ գալիլիլէթ- լէր խուսուսալարընտա պիլիլիլէրինտէն օ- լան ֆարզըլարընը անլամադ իլիւն ալիմէ- րին իթթիլսաղ էյլէտիլի թարիլէրտէն պի- րի անլէրին գաֆա քէմիլիլն հախօտ պէյն չանաղընը էօլլէք օլմուշ տըր: Գաֆա հա- խօտ պէյն չանաղը աղ չօք պիւր քէաշլիլ շէքլինտէ օլուպ անը էօլլէք պիւր հօլու պէօյիւքիլիլէնիւ հախօտ գաշ տիրէմ սու ալմադ գալիլիլէթիլն պիլմէք տիր: Պիլ ախէր հօլու տա մէքըլէր քէմիլիլն էպաթ ը սէլասէսիլնի հէքիւնիւնէ, Կանի էնիլնի, պօյունը վէ իրթիլիլաթը կէօսթէրէն իւլ- րադամարըն ճէմիլնէ միւրաճաթ էթմէք տիր: Մուլթէլիֆ գալիլարըն գաֆալարը իւղէրինտէ իճրա էտիլէն էօլլիւնիւն վէր- տիլի միւլթէվասըլ նէթիճէլէ կէօրէ, Ֆրան- սըլարըն գաֆա քէմիլիլ 443½ տիրէմ, տի- կէր էվրօֆալըլարընքի 464½ տիրէմ, Ա- սիլալըլարընքի 438½ տիրէմ, Ա. ֆրիդալըլա- րընքի 433½ տիրէմ, վէ Պուլմանլարընքի 399½ տիրէմ սու ալըյօր: Թէրադըլ թալիլմ սա- հիս իսէ, թէվարիլ միւտտէթիլնտէն էվլէլէ տիւլէն աթիլ ինսանալարըն գաֆա քէմիլ- լէրինին հաճմը խալընճա քիւլիւք օլմադ լա- ղըմ կէլիլ: Հալ պու քի, պու կիւնքի էվ- րօֆալըլարըն գաֆա քէմիլլէրինին էպաթ ը սէլասէսիլնի մէճմուլիլ կէօսթէրէն բադամ 18.38 փարմադ օլտըլը հալտէ, պունտան պիւր գաշ պիւն սէնէ էվլէլէ մէնսուպ օլմադ իւղրէ, Ինիլիլթէրաթա վէ Ֆրանսաթա քէշֆ օլունան էլ-սէ- միւլթէճալիլ էսքի ին- սան գաֆալարընըն էպաթ ը սէլասէսիլնի միւլթէվասըլ բադամը 18.65 փարմադ, Կա- նի չիմտիլիլէրտէն տահա էլլէրիլլ օլույօր: Կախօտ սու էօլլիւնիլ իլէ 463½ տիրէմ կէրինէ 471½ տիրէմ սու ալըյօր: Էն աթիլ ասլըլան ինսան քէմիլլէրի քէնտի սահիլ- լէրինին պօշա տախի չիմտիլիլէրտէն էտ- նա օլմատըլարընը պէյան էտիլյօրլար: Իմ- տի իւմ իւլ արզտան ալարադ մէքըլէր մի- ւլալլէրին վէրտիլի նէթիճէ պու օլույօր քի, քէշֆ օլունմըլ էն էսքի ինսան էսէրլէրինին պիլտիլտիլիլ կէօրէ, անլէրին գաֆալա- րըլէ չիմտիլիլ ինսանալարըն գաֆալարը մա-

պէյնիլտէ շէքլ վէ գըլթա ճիհէթիլլէ ֆարզ ը տէնիլէ պիլլէճէք պիւր ֆարզ հօք տըր, Կանի իլմ ալէմիլնէ մալիւմ օլան էն աթիլ ինսան- լար հալանաթա չիմտիլիլ ինսանալարտան տահա հազըն տէյիլ իտիլէր:

Գըլը ը արզտա էսէրլէրի պուլունան էս- քի ատէմէլէրին Էս-իլ գալիլիլէթիլէրինէ կէլի- նիլնէ, օլ պապտէ չօք պիւր շէյ պիլմէլիլ: Պրադաթըլարը իշարէթիլէրտէն ֆէհմ օլուն- տըլընա կէօրէ, պունլար պալթա, մըդրադ, Կալ վէ օդ, վէ գապա իյնէ իսթիմալ էտէր- լէր իտի: անճադ, մատէն քէնտիլէրէ մա- լիւմ օլմայըպ մէքըլէր ալլէթիլն սալքի ճիւմէլիլ թաշտան իտիլէր: Պունտան մա- տա, պուլունտըլարը ասըն թիլլիլ ֆիլ վէ իրլանտա քէյիլի կիպի պէլլիճէ հալվա- նաթընտան պաղըլարընըն սուրէթիլն քէ- միլ վէ պուլունուլ իւղէրինէ թէրսիմ էյլէ- միլլէր տիր: Մէքըլէր ասաթ ը հիւնէր գա- պա շէյլէր կէօրիւնիլէր իսէ տէ, մուլայ- յէն պիւր նէթիճէլիլն հուսուլի իլիւն խու- սուսի մադսէտ իլէ թէրթիլ օլունմըլ օլ- տըլարընտան էլպէթիլէ աղ ու թէտտիլէ տէլալէթ էտէրլէր: Գուրպաղա պաճաղարը իւղէրինտէ իճրա օլունան թէճրիլլ, պա- գըլ վէ թուլթա փուլարընը պիլպիլիլ իւս- թիլնէ տիլմէք, Ուաթսըն իլը պուլար մաքիլասը վէ կուլթէնպէրիլն գապա մաթ- պաասը ալիլ գալիլտէն օլան Էս-իլ Էս-իլ ա- լաթ վէ մաքիլարընը Կանիտա կիւլիւնէ- ճէք ատի շէյլէր կէօրիւնէ պիլիլլէր իսէ տէ, անլէրին մուլթիլլէրինին գալիլիլէթ վէ զէ- քապիլթի աղլիլէ ճիհէթիլլէ պու կիւնքի մուլթիլլէրտէն էտահ օլտըլընա տէլալէթ էթմէլլէր: Կալլանի, Վօլթա, Ուաթս վէ կուլթէնպէրիլ մուլթիլլէրիլն էտալլէլիլտէ հալա պաշտա տուրուլար: Պու կիւնքի էն մէֆրէթ Ա. թալիլիլ գալիլարընը Կալիլն միւլթէնտիլ փէք ինթիմալ տըր քի չօճուգ- լըլընտա պիւր թալիլ փարշասընտան հա պիւր ճէվիլ գապուլընտան կէմի Կալիլադ փէշիլտէ իտի: Պէօյլէ տախի պէն ի պէշէրին չօճուգըլը հալիլտէ պուլունան գալիլմ ին- սանալարըն պրադաթըլարըն էսէրլէր գապա իսէլէր տէ, անլէրին խէսաիս ի ինսանիլլէ վէ գալիլիլէթ ի աղլիլէ ճիհէթիլլէ չիմտի- քի ինսանալարտան էնկիլն օլտըլարընա տէ- լալէթ էթմէլլէր:

Մէսէլլէր զէնճիլլին օլ պիւր ուճընտան տախի միւլթալա էտէ պիլիլիլ: Ինսանըն հալանտան իլէրի կէլմիլ օլտըլը հազըն- տա թէնասիլ թալիլմի համիլլէրինին իտ- տիլասը սահիլ իսէ, աթիլ մայմունալարըն ինսան ասընա հաղաշտըգա տահա զիյա- տէ քէմալ վէ թէրադըլ կէօսթէրմէլլէրի վէ կիւնիլմիլլէ թէգարուպ էտիլտիքճէ հալ- վանաթա միւլապէնէթիլլէրինին աղալըպ ին- սանա պէնպէր ճիհէթիլլէրինին արթմասը ի- ճապ էտէճէք տիր: Էն աթիլ մայմուն քիւ- րէ իւղէրինտէ դուհուր էտէլի օն պիլն հա կիւլ պիլն սէնէ օլուն: պունտա կէօղէ չարիան նօղթա շուրասը տըր քի, մայմուն իլէ ինսան մապէյնիլտէ օլան արալըք էվ- լէլտէն նէ իսէ, Կիլն օ տըր: Ելլէ մայ- մունալարըն ինսանա միւլապէնէթիլ էսքի մայմունալարընքիլտէն զիյատէ տէյիլ տիր, չիւնքի էն աթիլ մայմունալարըն գաֆա չա- նաղընըն պէօյիլլէլիլ նէ իտիլտէ, պու կիւնքիլէր անլէրին իւղէրինէ պիլ թէգատ- տիւմ կէօսթէրմէյօրլար: Մայմունալարտա էն իրիլի կօրիլլա օլուպ, գաֆա քէմիլիլն հաճմը անճադ 154 տիրէմ սուլա գալիլ- լիլլէթ իպրադ էտիլյօր: Մուլթէլիֆ ինսան- լարըն գաֆա քէմիլլէրինտէ միւլապէնտէ օ-

ՇՈՒՅՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուս. Ե. 23, վէ Աւսթ. Գեղ. 5, 4891

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Կէշէն հափթաքի նուստէմիգտէ Բուսիա իյարիճիյէ նազըրը Մ. տը Կիրսին Պէրլինէ վուգու պուլան զիյարէթինտէն իխթիսարէն պահա էյլէմիշ իտիք: Միւշարիլէյն հաղրէթ- լէրի քիւշիւք օղլու պէրապէրինճէ օլտըղը հալտէ Նոյ. 23 իւնիս կիւնիւ շէնր ի մէղքիւ- րէ միւշարիլէյն էտէրէք, պիր կիւն էվլէլ վիսպատէնտէն կէլմիշ օլան զէվճէսիլյէ պուլուշմըլ տըր: Ֆէրտաքը սապահը միւ- շարիլէյն հուղուրը իմիէրաթօրիյէ դապուլ օլունարադ իմիէրաթօր հաղրէթլէրիյէ 20 տաղիդա դատար միւշարիլէյն էյլէմիշ վէ քէյփիլի կէօրիւնմէսինտէն միւշարիլէյն մէպ- հուսէտէն մահգուղիլէթ հիսս էթմիշ իտիլի իսթիտլալ օլունմըլ տըր: Պաղը դաղէթա- լար իմիէրաթօր հաղրէթլէրի ճանիպինտէն Մ. տը Կիրսին շէրէֆինէ օլարադ պիր զի- յաֆէթ վէրիլմէտիլինէ տիգգաթ ճէլպ էթ- միշլէր իսէ տէ, Ալմանիա ուսուլինճէ իմ- փէրաթօր հաղրէթլէրի անճադ սաիր հիւքմ- տարանա վէ խանէտանը Կիւքմտարի աղա- սը օլան Փրէնսլէրէ վէ քէլա մաթպուլէրի- նէ վէքէալէթ էտէն սիւքէրա ի էնէպիլիյէ իքրամէն զիյաֆէթ վէրէ պիլիւր: Նէվմ ի մէղքիւրտէ պաշ վէքիլ ֆօն Գափրիլի թա- րաֆընտան Մ. տը Կիրսէ իքրամէն պիր գուշըդ թաալը վէրիլիպ, պէյնլէրինտէ պիր ուղուն միւշարիլէյն ճէրէյան էյլէմիշ, վէ ֆէրտաքը սապահ միւշարիլէյն մէպիւ- սէ թէքէրիւր էյլէմիշ տիր: Նոյ. 23 իւնի կիւնիւ աղշամըսը Մ. տը Կիրսէ իքրա- մէն Բուսիանը Պէրլին սէֆիլի թա- րաֆընտան վէրիլէն զիյաֆէթտէ Ալմանիա հէյլէթ ի վիւքէլաքընտան պաղըլարը րէֆա- զաթընտա օլարադ ճէն. ֆօն Գափրիլի հա- ղըր պուլունմըլ տըր: Նէվմ ի մէղքիւրտէ կէճ վաղթ Մ. տը Կիրս իլէ զէվճէսի Սէն ֆէթրսպուրիկա միւշարիլէյն Պէրլինտէն հարէքէթ էյլէմիշլէր տիր: Ալէլ ումուլ միւշարիլէյն Պէրլինէ վուգու պուլան զի- յարէթի մէգասիտ ի սիյասիլէտէն արի օլ- մադ իւղրէ թէլաղիլ օլունույօր: Թաշա դա- ղէթաքընը Պէրլին մուսպիլի պու պապ- տէ պէր վէճէ ի աթի պէյանը միւշարիլէյն էտիլօր: «Մ. տը Կիրս Ջար հաղրէթլէրի ճանիպինտէն պիր մէմուրիլէթ ի մախսու- սէ իլէ Պէրլինէ կէլմիշ օլտա իտի, իմիէ- րաթօր վիլիշլմ հաղրէթլէրիլին քէնտիլինի պիր աղ ֆարգը սուրէթտէ դապուլ վէ թէք- րիմ էթմէսի լաղըմ կէլիլ իտի: Հաղըլա- րընտա թէքրիմաթ ը լաղըմէ իֆա օլունտը իսէ տէ, պուլունտան զիյատէ պիր շէյ վու- գու պուլունտա: Միւշարիլէյն Ջար հաղ- րէթլէրիլին նիլէթ վէ արղու ի սուլիլիլ- վէրիտէ պուլունտաղընտ տաիր թէմինաթ վէրմէսի թապիլի օլուպ կէնի պիր շէյ տէ- յիլ տիր, նիլէքիմ տիւլէլ ի էնէպիլիլին Սէն ֆէթրսպուրիկ սէֆիլիլինտէ տաիրա պու կիպի պէյանաթտա պուլունտաղտա տըր:» իմիէրաթօր վիլիշլմ հաղրէթլէրի- նին Մ. տը Կիրս իլէ միւշարիլէյն էյլէտիք- տէն սօնրա դուրա ճէտիտէ նէֆէրաթընա իսթիպէն, «Շէճտաթ վէ ճէտաթէթիլիլի անճադ վաղթ ը սուլիտա իսլաղ էյլէյնէքի- նիլ մէմուլը դալի տիր,» տէմէսի ճալիպ ի նաղարը տիգգաթ առտ օլունմըլ տըր: Ֆաղաթ իֆատէ ի մէղքիւրէ իմիէրաթօրը միւշարիլէյն պէյանաթ ը սաիրէսինտէն զիյատէ պալիս ի թիմինան օլմաղը միւշար-

դաթ ը մէպիւսէ նէթիճէսի իտիլինի ֆարգ ու թախմին էթմէյն սէպէպ կօգ տըր: Պա- տէնու իմիէրաթօր հաղրէթլէրի «Տախիլի իսթիլաֆաթ դուհուրը միւմքին տիր» զէ- մինինտէ իլալէ ի քիւֆթար էյլէմիշ տիր քի, պու սէօղ իլէ իշթիլաքիլուն հարա- քէաթընը իմա էթթիլի դանն օլունմաղ- տա տըր: —Իթալիա Գրալընըն փէտէրի վիլթօր էմմանուէլին դապընա Ֆրանսըղ զիյարէթ- ճիլէրի թարաֆընտան վուգուրը դանն օլու- նան մուամէլէ ի դայր ի լայնդատան իսթի- լաֆաթ հուսուլէ կէլտիլի էճալէն Բօմայա զիյարէթի կիթմէմէսի պապընտա Ֆրան- սըղ Ատլիլէ վէ Մէգահիլ նաղըրը ճանի- պինտէն Գաթօլիք փիսղօլիսլարընա իսի- թապէն պիր թանրիլաթ ը ումուլիլէ իր- սալ էտիլմիշ օլարադ, էքս սէրիլիսղօլիսը թանրիլաթ ը մէղքիւրէյն վէրտիլի ճէվապ- տա նաղըրը միւշարիլէյն քիլիսէյն րէս- մէն տօթ վէ լաքին պաթընէն տիւշմէն օլմադ թէօմէթիլիլ իթթիհամ էթմիշ վէ իշպու ճէվապընտան տօլայը հուղուրը մահքէմէյն ճէլպ իլէ 3,000 ֆրանգ ճէղա ի նաղաթ իթաքընա հիւքմ օլունմըլ տըր: —Պիր դաշ այտան պէրու կաղմուր կաղ- մաղընտան, Նիւ Եօրգ իլէ Պրուգլին շէնրէրինտէ վէ Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգա- նըն պիւթիւն շիմալ ի շարգ ճիհէթինտէ սու զըթըղը կիւքիւնտէն սըղլէթ էքիլմէք- տէ պուլունմըլ տըր: Շէնրէրտէքի սու խա- ղիլիլէրի սալքի դուրունմըլար տըր: Կէշէն հափթա շիտտէթիլի պիր ֆուրթուրա դուհուր էտիլ կաղմուր կաղարադ վաշիլիլիլի շէն- րինտէ խալը խասարաթը, պիր դաշ քիշի- լէրին էօլիւմիւնիւ վէ Մէպուսան մէճիլիսի պինսանըն զէտէլէնմէսիլ մուճիլ օլմուշ տըր: —Պաշ վէքիլ ֆօն Գափրիլի Նոյ. 27 իւնի կիւնիւ Բաշալէ մէճիլիսինտէ պիր նուլթը մուհիմ իրատ վէ մէվիլ ի իլթիտարտան շէքիլէքիլինտէ տաիր շույու պուլան շաիայը թէքըլիպլէ խըտէմաթ ը վաղըսը իմիէրա- թօր հաղրէթլէրի ճանիպինտէն մաղհարը թաղաթի օլտըգա մաղամընը թէրք էթ- մէյնէքիլին պէյան էյլէտիքտէն սօնրա տէվ- լէթին խարիճի փօլիթիլաքընտան պահա է- տէրէք «Իթթիլիպ Միւսէլլէսէն պիր կէօ- նա թաաթիլաթ վուգու կէլմէմիշ անճադ միւտտէթ ի մէտիտէտէն պէրու մէվճուտ օլան պիր հալ տահա զիյատէ մէյտանա չըղ- մըլ տըր: Ջար հաղրէթլէրիլին աւալը սուլիլիլէրանէսի միւսէլլէմ օլտըղը կիպի, էլ էնէվմ հիլ պիր հիւքիւմէթին մուհարէպէ վուգուրընա վէսիլէ օլմադ իսթիլմէտիլի մու- հաղադ օլուպ, արթըղ էնտիլէ էթմէյն պիր սէպէպ կօգ տըր: Ալմանիանըն թէտարիլէթա- թ ը հարալիլիլ տահա խալը միւտտէթ տէվամ էտէճէք տիր: Շարգի Աֆրիգատան տօլայը ինիլիլէրա վէ Ալմանիա տէվլէթլէրի պէյ- նինտէ միւնաղտ մուհարէտէ Ալմանիանըն հատտէն զիյատէ թէնէղըլէլ էթթիլինտէ տա- իր օլան իթթիհամ քիւլիլէն պի աւըլ տըր, զիրա սէմթ ի մէղքիւրտէ վաղը Ալմանիա միւսթէմէքէաթը ինիլիլ միւսթէմէքէա- թընտան օն դաթ զիյատէ զըլմէթիլ տիր: Ումուրը ասքէրիլմիլէ կէլինճէ, շուրա- սընը պէյան էտէրիմ քի Ալմանիա տէվլէթի միւքէմիլէ պիր օրտույա կիւլէնմէքտէ օ- լուպ, աթիլէն պիր մուհարէպէ դուհուրը թաղաթիլինտէ թալի ի հարալ էն զիյատէ Ալմանիայա կալէր օլաճադ տըր,» զէմինի- տէ տէրմիլյանը էթքէաթ էյլէմիշ տիր: —Ինֆուլէնցա իլլէթի Պէրլինտէ քէմալը

սիւրաթլա թէվալ ի տաիրէ ի սիւրայէթ էթ- մէքտէ օլուպ, կէշէն Նոյ. այընտա 40,000 քիշիլ թուլթուլմըլ տըր: Հէքիլիլին իֆա- տէսինճէ, պու սէնէքիլ ինֆուլէնցա կէշէն սէնէնիլիլինտէն զիյատէ թէնիլէքիլ տիր: Ֆաղաթ ալէսսէվիլէ խասթա էվտէն տիւարը չըգար իսէ, իլլէթ ի մէղքիւրէ սաթընճանա չէվիլէրէք թէնիլէքիլ օլմաղտա տըր: Իլ- լէթ ի մէղքիւրէ ֆարիստէ տալի իճրա ի հիւքմ էթմէքտէ օլուպ, շալիլիլաթիլինտէն չօ- ղունըն թուլթուլմաքընտան նալի պիր մէք- թէպ գալիտըլմըլ տըր: Ֆրանսանըն Թարպ վէ Օշ, վէ Ալմանիանըն Համպուրի, Պրէ- մէն, Տանցիլ վէ սաիր շէնրէրինտէ խալը քիմէլէրին իլլէթ ի մէղքիւրէյն թուլթուլ- մըլ իտիլէրի խապէրի ալընմըլ տըր: Պուն- տան իքի հափթա էվլէլ Համպուրի շէնրին- տէ հափթա ալէսսէվիլէ օլտըղընտան 280 քիշիլ զիյատէ էօլմիւշ տիր: Ալմիթիա- նըն Թէմպէրիլ շէնրինտէ իքի այ դարձըն- տա ինֆուլէնցայա 30,000 քիշիլ թուլթուլ- մըլ տըր: Իլլէթ ի մէղքիւրէ Խաղօլիանըն էտիլիպուրի վէ սաիր շէնրէրինտէ տալի սէրպէտէ ի դուհուր օլմուշ վէ պու սէնէ կէշէն իքի սէնէյն նիսպէթէն էրքէնճէ իճ- րա ի հիւքմ ի շիտտէթ էթմէյն պաշլամըլ տըր: Պու իլլէթ ալէսսէվիլէ պալիս ի իլ- թիլապ պիր խասթալըգ տէլիլ իսէ տէ, տօղրուտան վէ տօլայըտան դօլէրանըն մու- ճիպ օլտըղընտան զիյատէ քիմէլէրին էօ- լիւմիւնի մուճիլ օլտըղը իտալիա օլունույօր: —Պին պաշը վիսաման հալա Գահիլէտէ խասթա կաթմաղտա օլուպ, աղալիլ պիր սէնէ տահա շարգի Աֆրիգայա ալտէթ է- տէմէյնէքիլ իլլալէթ օլունույօր: Միւմաի- լէյն խասթալանմաղտան էվլէլ անճադ 150 նէֆէր Սուտանի սիլք ի ասքէրիլէ կաղտը- մըլ իտի: —Չին հիւքիւմէթի էհալինիլ էնէպիլիլ- րէ գարը իլլա ի թէտաթիլաթ էթմէսինտէ մէտար օլան կաթիլալարը թապ վէ էթմէյն պէրիլէ իրալ էտէնլէրէ ճանի նաղարըլա պաղըլաճաղընը րէսմէն իլան, վէ էմրի իմ- փէրաթօրիլի պէքէմէքսիլիլ պու կիպի ճանիլէրի սէրիլէն դաթլ էթմէլէրի պապըն- տա էյալաթ վալիլիլինտէ միւսաատէ էթմէ- սիլլէ շուրիլին էօնիւնիւ ալմաղա ճիտտէն դարար վէրմիշ օլտըղընը իսպաթ էյլէմիշ տիր: Ֆաղաթ շարգի Մօնղօլիտա պիր դարընըղը վուգու պուլարադ պիր Պէլի- գալը փալիա իլէ պիր դաշ էէրիլ իսթիլի- յանլարըն դաթլ ու թէլէֆ էտիլաթիլի ֆէ- քիլինտէն ալընան պիր թէլէլաթիլանմէ մէա- լինտէն միւսթէպան օլմուշ տըր: —Մահսուլաթ ը արղիլէ ի սաիրէնիլ Բու- սիատան իսրաճը էվլէլէն թահթ ը մէմու- լիլէթ ալընմըլ իքէն, պուղտայ իսրաճընա կէշէն հափթայա դատար միւսաատէ օլու- նուր իտիլիլ տէ, կէշէն հափթա սատըր օ- լան պիր դըթա էմրանմէ ի իմիէրաթօրի իլէ պուղտայըն իսրաճը տալի մէն էտիլ- միշ տիր: Սէն ֆէթրսպուրիկա թապ օլու- նան ճէրիտէ ի րէսմիլիլինտէ պէյանաթընա նաղարէն, մէմէքէթ ի մէղքիւրէտէ էլ ան մէվճուտ օլան պուղտայ կէլէճէք հատաթ վաղթընա տէլին էհալինիլ թէնիլին ի իշթի- յաճընա քիտֆիլ տիր: Դաղէթա ի մէղքիւ- րէ պաղը էյալաթտա հիւքմէթիլմա օլան զըթըղա նաղարէն հիւքիւմէթին խաղիլին ի տէվլէթտէ մահֆուղ մէպլաղտան 60,000,000 րուպիլիլին դահթէտէկէանըն թէնիլին ի իշթիլաճընա թալիսիլ էթթիլին իլալէթէն պէյան էտիլօր: Կէշէն իւշ սէնէ դարձընտա վարիտաթ մէսարիլիլաթտան զիյատէ օլմա-

դին խաղին է ի տէրիւթտէ մէջնուտ մէջալաղ 220 միւլիօն բուսակիւյէ պալիդ օլմուշ օլուպ, ճէրիտէ ի մէջքիւրէ սէնէ ի հալիյէ վարի- տաթընըն թէնէղլիւլինէ բաղմէն մէջալաղը մէջքիւրէն հէր նէվ ինթիյաճաթըն թէսվի- յէսինէ քեաֆի օլտըղընը իտտիա էթմէքտէ տիր:

—Բուսիա իմիւրաթօր վէ իմիւրաթօրի- չասը հազարաթը կէչէն հաֆթա Գըրըմտան Սէն ֆէթրապուրկա ալտէթ, վէ տէմիր հօլու մէվլիֆլէրինտէ թէնէմիւ էթմիշ օ- լան դաթգէտէկեան վէ միւլթարիպիյն քէնտիլէրինէ եէտ ի մուսվէնէթ ուղապը- մասընը իսթիրհամ էլլէմիշէր տիր: Բու- սիա անվալընըն թէնէլիքէլի օլտըղը մէհա- ֆիլի բէսմիլէտէ հիսս օլունմադտա տըր: Դէօյլլէրտէն նիշէլէր իշլէմէտէն դարն- լարընը տօյսւրմաղա ալընմը օլմաղին, չիմ- տի չալընմադտան դաշըյօրլար: Մէմուրիյն ի հիւքիւմէթ տահա դըշ քէմալը չիտտէթլէ հիւքմ սիւրմէյէ պաշլամադտան փարայը տիւքէթմէք մուսվաթըքը մասալահաթ օլմա- տըղընը պիլտիքէրինտէն ինթիյաթլը տալ- բանմադտա տըրլար: Բեաֆիէ ի Բուս դա- ղէթալարը ֆիյաթըն ֆըրլամապը իշիւն պուղապը անպարլարտա սազլամալարըն- տան տօլայը թիւճճարանը թաղպիշ, վէ եա ֆիյաթը մաղթուէ իլէ սաթմաղա անլէրի ինպար վէ եալսօտ մալը դապլթ իլէ միւս- թաղպէլտէ տէնին թէտիյէսինէ թէմիւնաթ իթա էթմէսինի հիւքիւմէթէ իսթար է- տիյօրլար:

—Բուսիա տա Օրէլտէն Կրիաղի շէհրինէ կիթմէքտէ օլան պիւր դաթար Օլիթուղա ըրմաղը իւղէրինտէքի քէօփրիւտէն կէշտիյի էանտէ վալօնյարտան պիւրինին թէքէրլէյի դըրըլարադ վալօն տէվրիւմիշ վէ անըն իլէ պէրապէր տէօրթ վալօն տալի քէօփրիւ- տէն ըրմաղա տիւքմիւշ տիր: Անճադ պիւր վալօնտան պիւր դաշ քիշի դաշա պիւլմիշ, վէ դաղա ի մէջքիւր հիւքիւնտէն 30 քիշի- տէն ղիյատէ քէսան թէլէթ օլմուշ տըր:

—Բուսիա տան թարտ օլունան Եհնուտի- լէրի իսքեան իշիւն Պէրլինտէ թէնէքքիւլ էթմիշ օլան դօմիսիօն մարիֆէթիլլէ Յու- նիս ալընտան պէրու չիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիպայա 40,000 նէֆէր Եհնուտի կէօն- տէրիւմիշ տիր:

—Բուսիա նամ թէլէղրաֆ չիւքէթիւնին Պէրլինտէն քէշիտէ էթտիյի պիւր դըթա թէ- լէղրաֆնամէ մէալինէ նազարէն, Մ. տը Կիրս իլէ Բէիս ի ճիւմհուր Մ. Սատի Գար- նօ, Մ. տը Յիւքիւնէ վէ Մ. Բիպօ պէյնին- տէ ճէրէյան էտէն միւլաղաթըն նէտէն ի- պարէթ պուլունտըղընա տալի շէհր ի մէջ- քիւրտէ մալիւմաթը մէվլուգէ թահսիլ է- տիւմիշ օլուպ, մուճէպիւնճէ թարաֆէյն պէյ- նինտէ էվրադը մուհարրէրէ թէնաթի գըլըն- մըլ տէյիլ իսէ, հէր խուսուտա իթթի- ֆադը էթքեար հուսուլէ կէլմիշ տիր: Իթ- թիֆադը մէջքիւրտէն մաղսէտ սըրֆ թէ- տաֆիլի վէ սուլն ու միւսալէմէթին թէմին ի էսպապը մուհաֆաղասը օլուպ, պու պապ- տէ իթթիֆադը Միւսէլլէս իլէ հէմ մէրամ տըր: Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր, իշպու ի- քի իթթիֆադ պէյնինտէ էսասի պիւր ֆարգ վար, շէօյլէ քի իթթիֆադը Միւսէլլէս սուլն ու միւսալէմէթի անվալը հաղըրէ է- սասընա միւսալէմէթի անվալը հաղըրէ է- արդուքէն իքէն, իթթիֆադը Միւսէլլէս մուհաֆաղաթըն հէր նէվ թէնալուղաթտան արի օլմասը էսասընը քէնտիլէ տիւսթուրը ամէլ իթթիլաղ էթմիշ օլուպ, իթթի- ֆադը մէջքիւրէ թէնէլի էտէն իքի տէվլէթ,

եանի Յարանա իլէ Բուսիա Մըսըր իլէ Պու- ղարիսթան անվալընը մուհաֆաղաթը մէջ- քիւրէյէ մուսալիֆ օլմադ իւղընէ թէլաղլի էթմէքտէ տիրէր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պաղը Ինկիլիզ ղաղէթալարը Ինկիլթէրա իլէ Մէմալիք Օսմանիյէ թիճարէթիւնին ինկիլազ պուլմուշ օլտըղընը իտտիա էթ- տիւքէրի էճլտէն, ախիւրէն սէֆիւր Սըր վիւ- եամ Հուպթըն էմրիլլէ դօնսօլսիանէտէն նէշը օլունան պիւր իսթաթիսթիդտէ հա- վատիս ի մէջհուսէնին ասըլաղ իտիյի կէօսթէրլիւմիշ տիր: 1890 սէնէսի դարֆըն- տա Մէմալիք Օսմանիյէտէն իսրաճ օլու- նան էմթիւնըն 100տէ 38տէն ղիյատէսի Ինկիլթէրալա իտիսալ օլունմըլ վէ թիճա- րէթ Օտասը թարաֆընտան թանղիմ օլու- նան իրիօրթ իշպու հիսապա մութապըդ պուլունմըլ տըր: Թիճարէթ Օտասընըն վէր- տիյի իշպու իրիօրթա նազարէն, 1890 սէնէսի դարֆընտա Մէմալիք Շահանէտէն Ինկիլ- թէրալա 4,828,000 Ինկիլզ լիւրապը գըյմէ- թիւնտէ էմթիւս իրալ, վէ Ինկիլթէրա տան Մէմալիք Շահանէյէ 6,774,000 Ինկիլզ լի- րապը գըյմէթիւնտէ էմթիւս իտիսալ օլուն- մըլ տըր:

—Մուստանեա—Պրուսա տէմիր հօլու խաթ- թը Պրուսա շէհրինէ եարըմ սաաթ պուլու ը մէսաֆէսի օլան Պէքեարլար Համմամընա դատար իքմալ, վէ Նիլիւֆէր ըրմաղը իւ- ղէրինտէքի քէօփրիւ քեարկիւր օլարադ թա- միր վէ իւսթիւնէ խաթթար ֆէրշ օլուն- մըլ տըր: Մուստանեատա տալի ըրլթըմ իլէ տէմիր հօլու մէվլիֆլէրին ամէլլիյաթը ինչալիյէսի քէմալը կէրմի իլէ իլէրի կէ- թիւրիւմէքտէ տիր: Վաղթըլլէ էսքի տէ- միր հօլու իւսթիւնտէ իշլէմէք իւղըն ալըն- մըլ օլան տէօրթ լօգօմթիֆ պուլ տէֆա թամիր ու թէճտիտ իշիւն Փարիսէ կէօն- տէրիւմիշ վէ պիւր եէնի մաքիւնա իլէ 20 կիւք արապապը կէթիւրիւմիշ տիր:

—Էտրէմիտ իլէ Պալըքէսը շէհրէրի պէյ- նինտէ եալըմադտա օլան շօսէ իքմալ է- տիւմիշ տիր: Թարիգ ի մէջքիւր 21½ քիւ- մէթրօ պօյունտա վէ կէօնալէօն չափտա 30 քէօփրիւլիւ շամիլ տիր: Թարիգ ի մէջ- քիւրէն բէսմի քիւշապը պուլունտան պիւր գաշ կիւն էվլէլ մէմուրիյն ի հիւքիւմէթ վէ իլիտապլէնտիկեար վիլայէթի սէր միւհէն- տիսի վէ Նաֆիա նազարէթ ի ալիյէսի ճա- նիպիւնտէն միւրսէլ իքի մէմուր հաղըր պուլունտըղալարը հալտէ մութանթան սու- րէթտէ իճրա օլունմըլ տըր:

—Էտրինէ շէհրի ճիւլաընտա ճէրէյան է- տէն Մէրիշ, Թուճճա վէ Արտա նէհրէրի- նին հէր սէնէ թուղեանընտան թէվլէլլիւտ էտէն մազարաթըն տէֆի վէ Արտա նէհրի իւղէրինտէքի տէմիր հօլու քէօփրիւլիլլէ Մէրիշ նէհրի իւղէրինտէ քեալին եէնի քէօփրիւ արասընտա Մէրիշ նէհրինին տէ- միր հօլու մէվլիֆլէ շօսէսինէ տօղրու աշ- մաղտա օլտըղը եարըղըն թէվլէսսիւնէ մէյ- տան վէրիմէմէսի գըմընտա ամէլլիյաթը մուղթաղլիյէ էօնիւմիւղտէքի Մարտ ա- յընտան սօնրա միւսալէքէթ օլունմադ տըր:

—Կիրիտ վալի վէքիլի Մահմուտ ճէլալ էտ տին փաշա հաղըրէթիւր թարաֆընտան Պապը Ալիյէ վարիտ օլան արիւղէտէ ճէղի- րէ ի մէջքիւրէ մահքէմէլէրինճէ պաղը իս- լահաթ իճրասընա իւղուլ կէօրիւլիլլէ ի- շար գըլընմըլ իտի: Մէհաքիմ մէջքիւրէ- ճէ չիմալիքի հաքիմէրին մաֆէվլիւնտէ մէ-

մուրիյն ի ալիյէ թաիլինի վէ հաքիմէ- րին սալըտա թէղիւտի վէ մահքէմէլէրին թէպալի վէ նաղըլ վէ տահա պիւր թաղըմ միւլէսսէսաթը ալիյէ իհտասը կիւլի իս- լահաթ իճրասը իւղուլ Ծուրա ի տէվլէթ- ճէ տալի թէնսիլ էալիլէք օլ պապտէ պիւր լաիհա թանղիւմինէ գարար վէրիւմիշ տիր:

—Էրմէնի Փաթրիգի իւլթալթիւլու իսրէն էֆէնտի հաղըրէթիւր ինֆադաթլարընտա Պէյ Օղլու վալի հիւրմէթլու Սրուանճ- տեանց էֆէնտի պուլունտըղը հալտէ Պէյ Օղլունտա մուղիմ միւլթէպէրանը թիւճ- ճարտան վէ Եէտի Գուլլէ Էրմէնի խաթա- խանէսի հէյէթ ի իտարէսի ըէիսի պուլունտան Յակուբեան Միւքայէլ էֆէնտիւնին խանէսինէ ալիմէթ էտէրէք էֆէնտի ի միւսալիլէ իլէ ելինէ խաթախանէ ի մէջքիւր միւստիւնը ազասընտան կիւլթիւլէրտան էֆէնտի հա- ղըր օլտըղը հալտէ մէջքիւր խաթախանէ հէյէթ ի իտարէսինին սէպէպ ի իսթիֆապը հաղընտա սաաթ օն պուլունտա դատար միւլաքէրաթ ճէրէյան էթմիշ վէ նէթիճէ ի միւլաքէրաթ Չարշէպլիս կիւն աղտը իճ- թիմա էտէն մէճիւս ի ճիւսմանիյէ թէպլիլ գըլընմըլ տըր:

—Աղատէ ի թէնիլքէ օլմայան Կէյալիգէ տէմիր հօլու քէօփրիւլիւնին եէրինէ տի- կէր պիւր քէօփրիւլիւն միւլէտտէտէն ին- չասը մուղթէգա ի Իրատէ ի Սէնիլէտէն պուլունտըղը էվլէլ վէ ախըր եաղըմըլ օ- լուպ, եէնի եալըմադ օլան մէջքիւր քէօփրիւլիւն խաթիթա վէ քէշֆնամէլէրիլլէ էվրադը սաթիւսինին պուլ քէրէք գուլիս- նեա թարաֆընտան Նաֆիա նազարէթ ի ալիյէսինէ կէօնտէրիւլիլ վէ մէջքիւր քէօփ- րիւլիւն 26,000 լիւրա իլէ դայէթլէ միւլէք- մէլ վէ մէթիւն օլարադ վիւճուտէ կէլէճէլի իշիտիւմիշ տիր:

—Միւլթէհիտէ ի Ամէրիպա հիւքիւմէ- թիւնին Լօնտա սէֆիւրի օլան Մ. Բօյէթթ Լինղըն իլէ աթաշէ միլիթէրի պիւր պաղը ճէյմա Փօսթ Փաղար էրթէսի կիւնիւ իւլ- լէյէ վալիւրըլլէ Փիւրէտէն Տէր Սաաթէթէ միւլապէլէթ էթմիւլէր տիր:

—Էտրինէտէն ալընտան մալիւմաթա նա- ղարէն, Պուլղարիսթանա կիտէն Եհնուտի- լէրին տուլիսլէրի էմարէթ ի մէջքիւրէճէ մէն էտիլմէքտէ օլմալին իտարմանլըլա վիւ- րուտ էտէն տէմիր հօլու գաթալարալար մու- ալէնէ էտիլէքէք հօլունտա միյանընտա Եհ- հուտի պուլունտըղը թաղաթիւտէ հուսուտ խաթիճինէ չըգարըմադտա տըր:

—Կիրիտտէն իշար օլունտըղընա կէօրէ, ճէղիւրէնին պաղը քէօյլէրինտէ միւհիլք իս- հալ իլլէթի ղուհուր էթմէքէ մէն ի թէվիլի իշիւն մահալինճէ թէտապիւր ի լաղըմէ իթ- թիլաղ գըլընմըլ տըր:

—Շարգի Բուլմէլի վիլայէթի մէմուրիյնի Փաղար կիւնիլէրի էնալի ի Միւսալիմէյէ տիւք- քեան աշտըմմադա գըյամ էթմիւլէրի իսէ տէ, ճանիպ ի Պապը Ալիտէն վուղու պու- լան էմր ու իսթար իւղէրինէ թէշէպլիւ- սաթ ը վաղըլլէրինտէն սարֆը նազար էյ- լէտիքէրի վէ էնալի ի Իսլամիյէնին քէմաֆի իւս սապըգ Փաղար կիւնիլէրի տիւքքեան վէ մաղաղալարընը քիւշապ էթմէքտէ պուլուն- տըղալարը իշարաթ ը մահալիլլէտէն տիր:

ՍԱՐԱՅԻՅԷ

Նոյեմբեր 23/3, 1891

Էս. ու. (գուլ. քէպլէլ)	19 40	Բ. Տ. հօլ սէճմ.	64
Թասաֆէյէ ի Տիւլ. Գալմ.	22	Թասալ. Օսմ.	71 10
Այժմ Գիւլիսթ, իւրա Գալմ. 100 ղըլտան			
Մէճիւրիլլէ	407 46	Փօլ	90
Մէթալիք	98	Նաֆիւլէօն	87 36
Պէշիլք	402	Գրիւիլ	51 40
Ալթըլք	402 20	Լիւրա ինկիլզ	410 8

Մանէթ գաթիկ 9 40

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱՆՈՐ ՊՈՅԱՆԱՆ ՄԱՅՊԱՆԱՐԱՆԱ ՔԱՊ ՕԼՈՒՄՔԷ ՏԵՐ
Ֆիւնանճըլար Էօգուշը, Ամբիպան խան